

# Het 'Husarenregiment Königin Wilhelmina der Niederlande (Hannoversches) nr 15'

Toen de protestante tak van het huis Stuart in 1715 met Queen Ann uitstierf, werd haar achterneef, de keurvorst van Hannover uit het huis der Welf en, Koning George I van Engeland. Ook nadat Hannover in 1813 een koninkrijk was geworden bleef deze personele unie bestaan. Pas in 1837 toen Koningin Victoria de Engelse troon besteed, werd haar oom Ernst August Koning van Hannover, waar geen vrouw kon opvolgen.

De unie met Engeland heeft voor Hannover grote politieke gevolgen gehad omdat de koning-keurvorst zich meer dan andere Duitse vorsten kon verzetten tegen de Pruisische hegemonie. Toen in 1803 Hannover door Franse troepen bezet werd, week een groot deel van het leger uit naar Engeland, waar The King's German Legion werd opgericht, dat bestond uit twee regimenten lichte dragonders, drie regimenten huzaren en zeven bataljons infanterie met enige artillerie en genie. Nadat Hannover in 1813 bevrijd was, vormde The King's German Legion het Hannoverse leger. Het 1ste en 2de Regiment Huzaren van het Legioen werden toen 1stes Garde-Husaren Regiment en 2tes Osnabrückisches Husaren-Regiment.

In 1866 koos Hannover partij vóór Oostenrijk en tegen Pruisen, wat de volledige annexatie van het land tengevolge had. De twee hiervoor genoemde huzarenregimenten werden in het Pruisische leger verenigd tot Hannoversches Husaren-Regiment Nr 15.

Kort na haar troonsbestijging werd Koningin Wilhelmina door Keizer Wilhelm II tot Chef van dit regiment benoemd.

Dit was een oud gebruik dat stamde uit de tijd van vóór de Franse revolutie. Het was toen in alle legers gebruikelijk dat een regiment genoemd werd naar de kolonel en dat deze kolonel regimentscommandant bleef ook na bevordering tot generaal.

In ons land hebben eigenlijk alleen de keurvorsten van Brandenburg en Frederik II als kroonprins van Pruisen tussen 1698 en 1740 een regiment gehad, maar in het Britse, Duitse, Oostenrijkse en Russische leger is het steeds gebruik geweest regimenten aan vreemde vorsten te schenken, zander dat zij in het betrokken leger dienden, soms zelfs met de bepaling dat hun naam "ten eeuwige dage" aan het regiment verbonden zou blijven.

Zo voerde het Westfälisches Infanterieregiment Nr 15 tot 1918 de naam van Prinz Friedrich der Niederlande (1797-1881) en is Koning Willem III onder meer kolonel geweest van het Ungarisches Infanterieregiment Nr 83.

Tijdens de eerste wereldoorlog hadden Duitse, Russische, Oostenrijkse en Britse regimenten neutrale maar ook wel vijandelijke vorsten als chef.

In het Britse leger hebben de Europese vorsten nog steeds hun regiment (Koningin Juliana het Royal Sussex Regiment). Het voormalige Hannoverse Garderegiment Huzaren was er steeds bijzonder trots op Husaren-Regiment Königin Wilhelmina der Niederlande (hannoversches) Nr 15 te zijn en droeg tot 1919 een gotische letter W op epauletten en schouderbedekkingen. In het naar Duitse begrippen kleine, leger dat generaal von Seeckt naar de bepalingen van het verdrag van Versailles moest organiseren, werden compagnieën, eskadrons en batterijen als voortzetting van infanterie-, cavalerie- en artillerieregimenten aangewezen.

Ongetwijfeld zat nerbij de gedachte voor, dat bij de terugkeer van "betere tijden" de regimenten in oude luister en omvang zouden herleven. Maar de gemiddelde Duitser kon net aanvaarden dat de herinnering bewaard bleef van de regimenten waarbij hij en zijn voorouders gediend hadden.

De regering van de Weimar-republiek heeft tegen deze traditiebewaring geen bezwaar gehad. In ieder geval werd het Ausbildungsschwadron, later net 1ste eskadron van net 14tes Reiter-Regiment de voortzetting van de Wilhelmina-Husaren.

Bij de uitbreiding van het Duitse leger, volgend op de schending van het verdrag van Versailles, ging het wel wat anders dan de Duitse generaals verwacht hadden. (Von Seeckt, die een tijdlang Hitler bewonderde, had zich reeds van wat hij noemde "deze gevaarlijke man" afgewend).

Tegenover de traditionalistische en romantische visie van de Duitse generaals, die in het leger altijd nog de bevrijders van 1813 wilden zien, stond de keiharde nationaal-socialistische wereldbeschouwing, die een sterk leger nodig had om Europa en omliggende werelddelen te veroveren, maar daarna de verbreiding van hun "beschaving" aan de SS wilde toevertrouwen. Volgens generaal Heusinger in "Befehl im Widerstreit" (Rainer Wunderlich Verlag 1950) heeft Hitler zich over de legertraditie als volgt uitgelaten:

"Kürzlich wurde mir der Vorschlag gemacht, die Panzerregimenter als Panzerkurassier-, ulanen- und husaren-regimenter zu bezeichnen. Man wollte die Tradition der Kavallerie retten. Aber ich bin nicht für überlebte Sachen. Was fallen muss, soll endgültig fallen".

Slechts enkele Duitse regimenten herleefden onder hun oude nummers. Van de meeste werd de traditie overgenomen en voortgezet door volkomen willekeurige nieuwe onderdelen.

Zo ging de traditie van Husaren-Regiment Königin Wilhelmina der Niederlande (hannoversches) Nr 15 over op Panzerabwehrabteilung 20. Deze was ingedeeld bij de 20ste Infanterie Divisie, in 1937 een gemotoriseerde divisie en in 1943 de 20. Panzer Grenadier Division, die in april 1945 aan de Oder vernietigd werd. (Was fallen muss, soll endgültig fallen.) Zo weerspiegelt dit regiment van The King's German Legion tot

Panzerabwehrabteilung de geschiedenis van het Duitse volk. De oorlogen die het gevoerd heeft voor de bevrijding van Europa (1813-1815), maar ook de laatste oorlog die geen ander doel had dan de vernietiging van de onafhankelijkheid van andere volken.

In de gelukkige jaren vóór 1914, toen ieder, zoals later bleek lichtvaardig, in vrede en vooruitgang geloofde, hebben ook Nederlanders bij het 15de Huzaren gediend. Dit kon omdat Koningin Wilhelmina als regimentschef jonge mannen kan aanbevelen voor opleiding tot officier bij haar regiment. Overigens dienden talrijke vreemdelingen in de grote Europese legers, waaronder vrij veel Nederlanders. In 1914 dienden in het Duitse leger ook Zweden, Zwitsers en Amerikanen. Algemeen kon men met toestemming van de eigen regering zijn nationaliteit behouden, maar moest voor bevordering tot hoofdofficier de nationaliteit van het gastland verworven worden.

Vooraf bij de cavalerie, waarbij toen in alle landen nog veel officieren dienden omdat zij een passende dagtaak zochten, waren vreemde officieren een normaal verschijnsel geworden. De thans ruim 78 jaar oude Jhr. M.J. Texeira de Mattos, die door een iets minder goed oog, niet zoals zijn broer bij de Nederlandse cavalerie kon dienen, heeft op voorspraak van Prins Hendrik te Potsdam een opleiding gevolgd om bij het Huzaren-Regiment Königin Wilhelmina der Niederlande Nr 15 officier te worden.

Kort geleden heeft deze oud-officier, die met slechts enkele Duitse officieren tot de overlevenden van het 15de Huzaren behoort en zeker de enige nog levende Nederlander is die bij dit regiment gediend heeft, zijn uniformen en uitrustingsstukken aan het Legermuseum geschonken.

Vermeldenswaard is dat deze collectie niet alle persoonlijke uniformen van de heer Texeira de Mattos omvat, daar een gedeelte verloren ging, toen zijn huis bij de beschieting van de Grebbeberg door Duitse granaten getroffen werd.

Enige verliezen konden echter na 1945 door schenkingen vervangen worden.

Het ligt in het voornemen van het museum om in de toekomst deze stukken te plaatsen in een expositie die een beeld moet geven van een tijd die eigenlijk in 1914 reeds overleefde vormen

in ere hield en in stijlvolle pracht de herinnering bewaarde aan het roemvolle verleden van een regiment, dat in bijna anderhalve eeuw de weg zou gaan van Waterloo naar de Oder.

*H. Ringoir*  
*Kapitein der Jagers*

# De Uniformen van het 'Husarenregiment Königin Wilhelmina der Niederlande C hannoversches) nr 15'

De uniform van het huzarenregiment, waarvan onze koningin Wilhelmina chef was, sloeg in de bonte verscheidenheid van de uniformen der Duitse huzarenregimenten geen slecht figuur. Het regiment droeg de kleuren van het 3e Regiment Huzaren van het King's German Legion, waarvan het via de Hannovraanse "Königin Huzaren" afstamde. De grondkleur was donkerblauw met gele uitmonstering en witte - voor de officieren zilveren - snoeren en galons.

De schenking van Jhr. M.J. Texeira de Mattos aan het Museum omvat de navolgende uniformstukken:

De kolbak (Pelzmütze).

Het officiersmodel van 26 mei 1912 van grijs opossumvel met kolbakzak van geel laken. Pruisische kokarde van zwart fluweel met een rand van 5 rijen zilveren torsade. Rechts onder de rozet van de stormband de Duitse nationale kokarde, zwartzilver en rood. Stormbanden van verguld metaal. Vangsnoer van zilver, doorvlochten met diagonale strepen van zwarte zijde. Aan de voorzijde een witmetalen band met het opschrift "Mit Gott Für König und Vaterland". Aan de onderzijde hiervan zijn een viertal lauwerbladen bevestigd met de "Battle Honours" van het 1e en 2e Regiment Huzaren van het King's German Legion: PENINSULA, WATERLOO, EL BODON en BAROSSA, welke in 1899 aan het regiment verleend werden.

De pet (Mütze) van donkerblauw laken met gele opstaande rand. Witte biezen om de bol en aan boven- en onderzijde van de rand. Klep van zwart verlakt leder.

De klein- tenue attila (Interimsattila) van donkerblauw laken met omgeslagen dubbele kraag en opslagen van dezelfde stof. Snoeren en biezen van zilver, doorvlochten met strepen van zwarte zijde. Witmetalen knopen en knevels. Schouderbedekkingen van zilver met zwarte zijde met daarop in zilver de gekroonde gothische W. en 2 gouden sterren, één boven en één onder de initiaal, duidend op de rang van ritmeester.

De rijbroek van donkerblauw laken met zilveren galon van zigzag patroon op de zijnaden en aan de achterzijde rond doorlopend.

De rijlaarzen van zwart lakleder met langs de bovenrand een zilveren galon en aan de voorzijde een rozet van hetzelfde galon. Witmetalen haksporen met sterk gebogen halzen.

De pels (Pelz).

Niet alle huzarenregimenten droegen de pels. Het 15e verkreeg in 1876 de pels als gift van Groothertog Friederich Franz II van Mecklenburg - Schwerin. De pels was weer van donkerblauw laken met grijs astrakan bont langs de randen, kraag en opslagen, benevens een smalle bontrand langs de schootzakken.

De opslagen waren bij het 15e evenals bij het 3de regiment van een ander model dan bij de rest van de pelsdragende huzarenregimenten. Deze waren bij de meeste regimenten puntig gesneden, maar hier van het z. g. Brandenburgse model, rond met een rechtopstaande smalle pat.

Tressen van zilveren kettingsnoer, knopen en knevels van zilver. De schouderbedekkingen van deze pels zijn van gevlochten zilveralon met dezelfde initiaal als op de interimssattila, duidend op de rang van majoor. Het pelssnoer is van gevlochten zilverdraad met knevel van hetzelfde materiaal. De pels is gevoerd met gele zijde.

De officierssjerp (Schärpe).

Van zilverdraad gemengd met zwarte zijde, de knopen of schuivers in 3 groepen van 5, waren gevlochten van hetzelfde koord. Aan de ene zijde eindigde de sjerp in een knevel van gevlochten zilverdraad, aan de andere zijde in een lus en een dubbel koord met 2 kwasten van zilveren bouillons.

*Dr. F.G. de Wilde*

*Litteratuur : Paul Pietsch Formations - und Uniformierungsgeschichte  
des Preussischen Heeres 1803 bis 1914 Dl I2 Kavallerie u.s.w.*

*D. H. Hagger Hussars and Mounted Rifles.  
Uniforms of the Imperial German Cavalry 1900-1914.*